

Vint anys de l'IN3

Seu institucional de la Universitat Oberta de Catalunya, Barcelona

Ministre,
director,
membres del Consell de Direcció,
investigadores i investigadors,
senyores i senyors,

El 1976, la revista *Nature* publicava una columna d'opinió titulada «*No university without research*». En aquella columna s'advertia a la Universitat Oberta que cap centre superior no pot pretendre centrar-se només en l'educació, perquè és precisament la convivència i la interacció amb la recerca el que la caracteritza com a institució i, al mateix temps, garanteix la qualitat del seu ensenyament. Ras i curt, **la recerca no és condició suficient, però sí necessària, si parlem d'universitats**: «*there has been a reassertion of the vital need for research to take its proper place alongside teaching*»¹.

«A la UOC no ens va caldre cap avís. Des del mateix decret de fundació, ara fa un quart de segle, ja es va explicitar la imprescindible dimensió de recerca que havia de tenir»

Òbviament, aquell article no parlava de la UOC, sinó del centre britànic homònim creat el 1969, que, arran d'advertiments com el citat, va saber corregir la seva orientació. A la UOC no ens va caldre cap avís. Des del mateix decret de fundació, ara fa un quart de segle, ja es va explicitar la imprescindible dimensió de recerca que havia de tenir.

Cinc anys després de néixer la UOC, la creació de l'Internet Interdisciplinary Institute (IN3) va reforçar l'aposta per la recerca. L'IN3 va esdevenir pioner en la recerca sobre la interacció de les tecnologies digitals amb l'activitat humana.

---

¹ Gillian Boucher, "No university without research", *Nature*, 264, 18 de novembre de 1976, p. 204, <https://www.nature.com/articles/264204a0.pdf>.

Aquesta orientació, aleshores tan original com disruptiva, es va beneficiar de la complicitat de l'investigador i amic, avui ministre, professor Manuel Castells. Primer com a fundador, i més tard com a director, però sobretot com a inspirador i investigador. **La història de l'IN3 està estretament lligada al seu nom i a la seva recerca.**

«En aquests primers vint anys de funcionament l'IN3 s'ha consolidat com a líder en recerca dins de la UOC, però també de cara enfora, especialment en l'àmbit de la societat xarxa»

En aquests primers vint anys de funcionament l'IN3 s'ha consolidat com a líder en recerca dins de la UOC, però també de cara enfora, especialment en l'àmbit de la societat xarxa. Actualment, els diferents grups que el formen produeixen un terç dels articles anuals de la casa, capten la meitat dels recursos externs destinats a recerca i, només el passat 2020, van organitzar una cinquantena d'activitats amb més de 4.500 participants d'arreu del món.

Més enllà dels números, disponibles en les diverses memòries de l'Institut, m'agradaria destacar el seu paper com a punta de llança, com l'element esmolat que permet avançar, que obre camí i que se situa en primera línia per arribar més lluny. A través de l'excel·lència. L'encert del plantejament inicial i la consistent trajectòria posterior han actuat, a més, com a exemple i com a esperó.

L'IN3 estudia la interacció entre la tecnologia i les ciències humanes. Cada pas endavant ha estat fruit d'una evolució natural. Així, d'aquell cabdell inicial sobre els efectes de les tecnologies en la societat han anat sorgint diferents fils centrats en nous àmbits de recerca: de la interacció entre TIC i ensenyament naixia l'eLearn Center, de la conjunció entre TIC i salut hem creat l'eHealth Center, i del frec entre TIC i arts i creativitat just presentem el nou Hac Te, el hub d'art, ciència i tecnologia.

Aquesta recerca més institucionalitzada també s'ha desdoblada en grups i investigadors concrets, per als quals la trilogia *L'era de la informació* va marcar el fructífer terreny de joc de les seves recerques. Amb tot, tant si parlem de recerca institucional com grupal o individual, tots comparteixen un principi invariable: l'aposta per la recerca i el coneixement. Aquesta constant era vàlida per a la Universitat Oberta britànica del 1976 amb què començava aquestes paraules; ho era ara fa vint anys, quan l'IN3 feia les primeres passes, i ho continua sent per al present i per al futur, tant si parlem dels reptes programàtics de l'Agenda 2030 com de les urgències sobrevingudes amb la pandèmia.

«En aquest sentit, l'actual transformació digital en marxa ens apareix com una excel·lent oportunitat, ja que, com sap qualsevol que s'hagi enfrontat a les marees, el més sensat sempre és saber aprofitar la seva força per avançar»

Perquè, com comentava fa poc l'economista Mariana Mazzucato, pròxima doctora honoris causa per la UOC, ja no n'hi ha prou amb tornar a la normalitat, sinó que necessitem «reconstruir millor»². En aquest sentit, l'actual transformació digital en marxa ens apareix com una excel·lent oportunitat, ja que, com sap qualsevol que s'hagi enfrontat a les marees, el més sensat sempre és saber aprofitar la seva força per avançar. El sistema universitari català en general, i la UOC en particular, té clara l'aposta i, malgrat les dificultats, ens hem mantingut en aquesta direcció i hi hem perseverat. En són testimoni els darrers plans estratègics desplegats al llarg d'aquests anys, així com la nostra trajectòria recent.

«Com a institució singular i com a node d'un sistema global, volem ser copartícips d'aquest futur de transformació digital»

Com a institució singular i com a node d'un sistema global, volem ser copartícips d'aquest futur de transformació digital: posar-nos a la pell de qui estudia, de qui es forma, de qui s'actualitza, de qui fa recerca i de qui la difon. En definitiva, de qui crea el món de demà.

I això, en gran manera, fa vint anys que es fa a l'IN3... i que sigui per molts anys!

Moltes gràcies.

Josep A. Planell

---

² Mariana Mazzucato, "Reconstruir el Estado", *Project Syndicate*, 15 d'abril de 2021, <https://www.project-syndicate.org/commentary/biden-lessons-from-us-moonshot-by-mariana-mazzucato-2021-04/spanish>.